

POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE

1. Formy ruchu oporu

Walka zbrojna = czynny ruch oporu	Walka cywilna = bierny ruch oporu
<p>1. Cele – przeciwstawienie się polityce okupanta, utworzenie armii podziemnej, która będzie zadawać najeźdźcy jak największe straty.</p> <p>2. Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - akcje dywersyjne – działalność na terytorium nieprzyjaciela w celu dezorganizacji jego działań <ul style="list-style-type: none"> ▪ uszkodzanie urządzeń obronnych, ▪ niszczenie linii komunikacyjnych, ▪ przeciwdziałanie eksterminacji ludności polskiej - wywiad - sabotaż <p>3. Najważniejsze organizacje zbrojne: Związek Walki Zbrojnej – Armia Krajowa (ZWZ-AK), Bataliony Chłopskie (BCh), Narodowe Siły Zbrojne (NSZ) czy Gwardia Ludowa (GL) związana z lewicą komunistyczną. Walkę bieżącą z okupantem prowadziły wyłonione specjalnie z ZWZ-AK organizacje zbrojne (sabotażowo-dywersyjne): Związek Odwetu (ZO), Wachlarz – organizacja utworzona w sierpniu 1941 roku, której walczyła na terenach okupowanych przez ZSRR. Organizacja ta była wspomagana przez „cichociemnych” – specjalnie szkolonych w Anglii komandosów. W październiku 1942 roku Komendant Główny AK połączył te organizacje i powołał Kierownictwo Dywersji = Kedyw, które miało koordynować działania dywersyjne na obszarze całego kraju.</p> <p>4. Najślawniejsze akcje zbrojne polskiego podziemia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - od października do listopada 1941 r. Związek Odwetu (ZO) spalił 33 pociągi na terytorium III Rzeszy, - akcja „Wieniec” z 8.10.1942 r. kiedy to ZO wysadził tory wokół Warszawy odcinając na pewien okres ten węzeł komunikacyjny. Akcję tę powtórzono w sylwestra 31.12.1942/1.01.1943 r. – akcja „Wieniec II” - od 16-17.11.1942 ZO wykoleił 5 pociągów na linii Terespol-Warszawa, - 27.11.1942 oddział „Norberta” zaatakował wieś Udycze na Zamojszczyźnie. Była to akcja 	<p>1. Cele – utrzymanie ducha walki w społeczeństwie polskim, utrudnianie grabieży kraju, utrzymanie wysokiego morale wśród Polaków w okupowanym kraju, przekonanie opinii publicznej państw obcych, że Polska nigdy się nie podda.</p> <p>2. Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bojkot najeźdźcy, dzięki wprowadzeniu kodeksu postępowania Polaka. W kodeksie określono zasady postępowania Polaków wobec Niemców. M.in.: zakaz używania w urzędach i na ulicy języka niemieckiego, bojkotowanie tzw. prasy gadzinowej (prasa okupacyjna w języku polskim), nie uczestniczenie w imprezach organizowanych przez Niemców, nie utrzymywanie żadnych kontaktów z Niemcami. - wydawanie prasy konspiracyjnej Łącznie ok. 1800 tytułów np. <i>Biuletyn Informacyjny</i>, <i>Chłosta</i>, <i>Kurier Polski</i>) - stosowanie propagandy wizualnej: <ul style="list-style-type: none"> ▪ malowanie haseł i napisów na ścianach Np. malowano żółwia – spiesz się powoli, symbole Polski Walczącej). Szare Szeregi odstąpiły napis w języku polskim na Pomniku M. Kopernika ▪ rozrzucanie ulotek antyniemieckich, ▪ rozwieszanie polskich flag w święta narodowe w miejscach publicznych, ▪ zdzieranie plakatów i ogłoszeń niemieckich oraz zamalowywanie niemieckich napisów. - prowadzenie dywersji psychologicznej wśród Niemców. Zajmowała się tym komórka „N”. Celem dywersji było demoralizowanie żołnierzy i urzędników niemieckich. Starano się dostarczać Niemcom różnych gazet i pism w języku niemieckim, wysyłano fałszywe druki i zawiadomienia by szerzyć chaos i dezinformację, rozwieszano fałszywe obwieszczenia. - sabotaż (niszczenie maszyn) w zakładach pracy – praca mało wydajna i produkcja „bubli”. - prowadzenie akcji antykontyngentowej ukrywanie zboża i hodowanych zwierząt; zasilano „czarny rynek” w miastach - działalność placówek naukowych i kulturalnych w konspiracji – działało w podziemiu 45 teatrów - tajne nauczanie – działała Tajna Organizacja

<p>skierowana przeciwko osadnikom niemieckim.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18.01.1943 r. oddział porucznika Jna Piwnika pseudonim „Ponury” zaatakował i rozbił więzienie w Pińsku uwalniając więźniów. Ten sam oddział wysadził 12 pociągów. - 26.03.1943 roku Szare Szeregi (podziemne harcerstwo) przeprowadziły Akcję pod Arsenalem – napad na karetkę więzienną przewożącą więźniów, w celu ich uwolnienia. Przede wszystkim chciano uwolnić „Rudego” – Janka Bytnara, co się udało. Niestety chłopak zmarł ze względu na ciężkie obrażenia jakich doznał podczas przesłuchań przez Gestapo. - W sierpniu 1943 roku przeprowadzono akcję „Taśma” – uderzenie na niemieckie posterunki graniczne. Podobną akcją „Łańcuch” przeprowadzono w listopadzie 1943 roku. - 12.07.1943 r. napad na samochód bankowy na ul. Miodowej w Warszawie – zdobyto 160 mln które przeznaczono na działalność konspiracyjną. Akcja ta jest przykładem tzw. „akcji wywłaszczeniowej”. - 1.02.1944 r. wykonano wyrok śmierci na szefie policji dystryktu warszawskiego generale SS Franzu Kutscherze. Łącznie zlikwidowano podczas okupacji 1246 Niemców; likwidowano również agentów Gestapo - do najsławniejszych akcji wywiadu ZWZ-AK należała akcja odkrycia miejsca produkcji rakiet V1 i V2 skutkiem czego alianci mogli zbombardować Penemunde 18.08.1943 r., a także zdobycie pocisku (maj 1944). 	<p>Nauczycielska, tylko na poziomie szkół podstawowych na tajnych kompletach uczono 1 mln dzieci. W podziemiu działały polskie wyższe uczelnie: Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, Wolna Wszechnica Polska, Uniwersytet Ziemi Zachodnich (dzisiejszy Uniwersytet Poznański), Uniwersytet Jagielloński, Akademia Górnicza, Instytut Pedagogiczny.</p> <ul style="list-style-type: none"> - fałszowanie dokumentów niemieckich, - pomoc dla prześladowanych Polaków, - pomoc dla Żydów - Pomocy Żydom udzielała Rada Pomocy Żydom ‘Żegota’ utworzona przy Delegacie Rządu na Kraj. Społeczeństwo polskie uratowało ok. 200 tys. Żydów. - ochrona zabytków i dzieł sztuki.
<p>Ostatecznie powstał specjalny pion koordynujący wszystkie działania walki zbrojnej i cywilnej. Utworzono Kierownictwo Walki Konspiracyjnej (KWK), w skład którego weszły: Kedyw, Biuro Informacji i Propagandy (BiP), kontrywiad, komórka „N”(dywersja propagandowa wśród Niemców). Na czele KWK stanął Komendant Główny AK. W lipcu 1943 roku połączono Kierownictwo Walki Konspiracyjnej (KWK) i Kierownictwo Walki Cywilnej (KWC) tworząc Kierownictwo Walki Podziemnej (KWP), które koordynowało wszystkie akcje przeciwko okupantom.</p>	

2. Powstanie Polskiego Państwa Podziemnego i jego organizacja.

Podczas II wojny światowej na ziemiach polskich powstało Polskie Państwo Podziemne (PPP). Celem powstania PPP było:

- koordynacja działań i współpraca konspiracji w kraju z rządem na emigracji
- objęcie ziem polskich działalnością administracyjną rządu emigracyjnego
- scalenie organizacji zbrojnych w jedną armię podziemną, która podlegałaby Naczelnemu Wodzowi
- przygotowanie się do przejęcia władzy w chwili wyzwolenia kraju

Polskie Państwo Podziemne zaczęło się tworzyć jeszcze w 1939 r. Na PPP składały się trzy piony: wojskowy, administracyjny i polityczny.

a) **Pion wojskowy** tworzyły organizacje uznające zwierzchność Naczelnego Wodza i rządu emigracyjnego. Pierwszą była **Służba Zwycięstwu Polski (SZP)**, która powstała jeszcze we wrześniu 1939 r. Została ona jednak rozwiązana rozkazem Naczelnego Wodza (gen. Władysława Sikorskiego) w listopadzie 1939 r. Na jej miejsce powołano **Związek Walki Zbrojnej (ZWZ)** w grudniu 1939 r. Dowódcą ZWZ został gen. Kazimierz Sosnkowski, który był członkiem rządu

emigracyjnego. Jego zastępcą w kraju został **gen. Stefan Rowecki „Grot”**. Od początku ZWZ **przyjmowała koncepcję powstania zbrojnego**, za główny cel działalności przyjmując przygotowanie powstania, które miało objąć swym zasięgiem cały obszar okupacji niemieckiej. Dlatego też ZWZ zajmowała się gromadzeniem broni, szkoleniem żołnierzy, wywiadem, przygotowaniem planów konkretnych działań bojowych. Tylko część sił ZWZ prowadziła bieżącą walkę zbrojną z okupantem: Związek Odwetu, „Wachlarz” – około 10 – 15% stanu. W lutym 1942 r. ZWZ przekształcono w **Armię Krajową (AK)**. AK prowadziła akcje scaleniową gdyż z założenia miała być armią podziemną skupiającą wszystkie wojskowe organizacje konspiracyjne uznające zwierzchność rządu emigracyjnego. Na czele AK stała Komenda Główna. Dowódcą AK był gen. Stefan Rowecki „Grot”, po jego aresztowaniu gen. Tadeusz „Bór” Komorowski, a po upadku Powstania Warszawskiego gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek”. Swoją działalnością AK obejmowała cały kraj. Została rozwiązana w styczniu 1945 r.

- b) pion administracyjny** tworzyła **Delegatura Rządu Na Kraj**, na czele której stał **Delegat Rządu na Kraj**. Pierwszym Delegatem był Cyryl Ratajski, następnie Jan Piekalkiewicz, a pod koniec wojny Jan Stanisław Jankowski. Delegat był łącznikiem między krajem a rządem emigracyjnym. W 1944 r. Delegat uzyskał funkcję wicepremiera rządu emigracyjnego, a jego zastępcy zostali ministrami. Delegatura została utworzona w 1940 r. Składała się z departamentów, które odpowiadały ministerstwom (departament oświaty, kultury, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości itd.). Był to najważniejszy pion PPP gdyż koordynował działania wszystkich pozostałych. Po wyzwoleniu Delegatura miała być załącznikiem przyszłej władzy.
- c) pion polityczny** – była to reprezentacja partii politycznych, które działały na ziemiach polskich pod okupacją. Spełniał rolę parlamentu – miał charakter opiniotwórczy w stosunku do administracji. Funkcjonowały 4 partie: Polska Partia Socjalistyczna – Wolność, Równość, Niepodległość (**PPS – WRN**), Stronnictwo Ludowe (**SL**), Stronnictwo Narodowe (**SN**) i Stronnictwo Pracy (**SP**). Członkowie tych organizacji tworzyli organy je reprezentujące: w 1940 r. utworzono **Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP)** przy ZWZ, a w 1943 e. Krajową Reprezentację Polityczną. W styczniu 1944 r. utworzono **Radę Jedności Narodowej (RJN)**, która miała być załącznikiem powojennego sejmu. Na jej czele stał Kazimierz Pużak.